

ข่าวประชาสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๙-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ ฉบับประจำวันที ๑๗ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕ หน้า

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

มศว วิจัย แหวกม่านย่านโลกีย์ ซอยคาวบอย สะท้อนเข้าใจผู้หญิงราตรี

ซอยคาวบอย : ภาพประกอบจากอินเทอร์เน็ต

มศว วิจัย แหวกม่านย่านโลกีย์ ซอยคาวบอยปุมหลัง ชีวิตยามตะวันรุ่งและยามราตรีของผู้คนที่หลากหลายหวังเข้าใจผู้หญิง ไม่ดูถูกส่วนใหญ่ส่งลูกเรียนระดับอุดมศึกษาเพียงเพราะอยากมีโอกาส

ผศ.จารุวรรณ ขำเพชร อาจารย์ประจำสาขาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) เปิดเผยงานวิจัย จากการลงพื้นที่และทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้แนวคิดชีวิตประจำวันในการศึกษาชีวิตของผู้คนในซอยคาวบอย เรื่องชีวิตตะวันรุ่งและยามราตรีของผู้คนในซอยคาวบอย สุขุมวิท 23ว่าพื้นที่ มศว ประสานมิตรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เราเดิน

ผ่านหรือนั่งรถผ่านทุกวันยังมีความหลากหลายทางอาชีพและอยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่มหาวิทยาลัย เราจึงควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อว่าการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันจะได้ไม่เกิดปัญหา ไม่เกิดการดูหมิ่น ดูแคลนกัน งานวิจัยจึงศึกษาการไม่หยุดนิ่งของชอยคาวบอยในการดำรงอยู่และความเสื่อมถอย ศักยภาพวัฒนธรรมของผู้คนในชอยคาวบอยที่อาศัยอยู่ทุกวันนี้ พื้นที่ในการศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนชอยคาวบอย เริ่มจากชอยคาวบอยตั้งอยู่ระหว่างชอยสุขุมวิท 21 และ สุขุมวิท 23 ในความเป็นจริงควรจะถูกตรอกคาวบอยถึงจะถูกตัด เพราะเป็นการเชื่อมระหว่างชอยสุขุมวิท 2 ชอยเข้าด้วยกัน

พื้นที่บริเวณชอยคาวบอยมีผู้คนที่เป็นคนชายขอบ (Marginal people) ที่ต้องอพยพย้ายจากภูมิลำเนาเดิม ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเพื่อเข้ามาประกอบอาชีพในชอยคาวบอย ซึ่งได้แก่หญิงอาชีพพิเศษเด็กดรีม พ่อค้าแม่ค้า เด็กเสิร์ฟ จักรยานยนต์รับจ้าง ดังนั้นการที่พื้นที่ชอยคาวบอยมีกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาประกอบอาชีพหลากหลาย ทุกคนต่างมีทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้พื้นที่ชอยคาวบอยมีการผสมผสานวัฒนธรรมต่างๆ มากมายจากทั้งผู้ที่เข้ามาทำงาน และยังรวมถึงวัฒนธรรมจากผู้ที่ใช้บริการในชอย พื้นที่ชอยคาวบอยจึงมีได้หมายถึงอาณาเขตบริเวณทางภูมิศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นเพียงชอยที่เชื่อมระหว่างถนนอโศกกับชอยสุขุมวิท 21 เท่านั้น

ในช่วงสงครามเวียดนามเป็นระยะเวลาที่ย่านสุขุมวิท มีการพัฒนากิจกรรมด้านพาณิชย์และบริการขึ้นอย่างสูง เนื่องจากมีทหารอเมริกันเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยหลายแห่ง เมื่อมีการพักผ่อนก็เดินทางเข้ามาเช่าที่พักอยู่แถวสุขุมวิทเป็นส่วนใหญ่เพราะสะดวกสบายในการเดินทาง มีโรงแรมและบ้านพักบริการในระดับราคาที่หลากหลาย ดังนั้นจึงเกิดสถานบริการ ไนท์คลับ บาร์และร้านอาหารขึ้นในบริเวณตอนต้นของย่านสุขุมวิท บริเวณชอยนานาไปจนถึงแยกอโศกเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติที่ได้ยินชื่อเสียงของบริเวณนี้ ซึ่งรวมถึงชอยคาวบอยด้วย

ชอยคาวบอยตั้งชื่อตามทหารอากาศอเมริกันที่เกษียณ ชื่อ ว่า T.G “COWBOY” EDWARDS ซึ่งได้เปิดกิจการบาร์แห่งแรกของชอยนี้ในปี พ.ศ. 2520 EDWARDS เป็นชาวอเมริกันผิวดำ เขาได้ชื่อเล่นว่าคาวบอยมาจากการที่เขาใส่หมวกคาวบอยเป็นประจำ และผู้คนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชอยคาวบอยรุ่นแรกๆ จะมาเปิดร้านขายของชำ ร้านตัดเสื้อผ้าร้านเสริมสวย และเป็นที่อยู่อาศัย ต่อมาประมาณปี 2519-2520 มีการเปิดบาร์ชื่อ โกลด์ เลเบิล เจ้าของเป็นคนเชื้อชาติแขกแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมา EDWARDS และชาวต่างชาติผิวดำมาเปิดบาร์ชื่อ “คาวบอย” ขึ้น หลังจากนั้นมีการเปลี่ยนจากบ้าน

ที่อยู่อาศัยมาเป็นกิจการบาร์จนถึงปัจจุบัน และอะโกโก้บาร์กลายเป็นธุรกิจหลักของพื้นที่ในปัจจุบัน โดยมีร้านขายของชำ ร้านตัดผมที่เปิดมาตั้งแต่เริ่มเหลืออยู่เพียงสองสามแห่งเท่านั้น

เมื่อพูดถึงชอยคาวบอยนั้นจะเป็นชอยเล็ก ๆ มีความยาวประมาณ 500 เมตรตัดผ่านระหว่างสุขุมวิท 23 และถนนอโศก (ชอยสุขุมวิท 21 เดิม) ตัวตึกของอาคารที่ให้บริการเป็นอาคารพาณิชย์ขนาด 3 ชั้น จำนวน 50 ห้อง แถวละ 25 ห้องหันหน้าเข้าหากัน ตรงกลางเป็นถนน บริเวณชอยคาวบอยเป็นแหล่งสถานเริงรมย์ที่เปิดเป็นประจำทุกวันเริ่มตั้งแต่เวลา 18.00 - 02.00 น. ของวันใหม่ มีสถานบริการประมาณ 30 แห่ง พนักงานส่วนใหญ่มาจากภาคอีสานใต้ มีอายุประมาณ 18 - 40 ปี มีจำนวนประมาณ 300 - 500 คน อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีทองหล่อ ซึ่งได้จัดให้มีสายตรวจผ่านไปในพื้นที่เป็นประจำและยังมีตำรวจท้องที่ในเครื่องแบบหรือนอกเครื่องแบบมาประจำการอยู่ ลูกค้าที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นชาวตะวันตกผิวขาว อย่างประเทศออสเตรเลีย ฮอลแลนด์ เยอรมัน อเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี บางส่วนเป็นชาวเอเชีย อย่างญี่ปุ่น เกาหลี มีทั้งที่อาศัยอยู่ในละแวกสุขุมวิท ซึ่งอาจจะมาดื่มเป็นประจำทุกวันหรือทุกอาทิตย์ หรือนักธุรกิจที่ผ่านเข้ามาทำธุรกิจ หรืออาจจะเป็นเจ้าของที่ซึ่งย้ายมาประจำในประเทศไทย ซึ่งลูกค้าเหล่านี้จะมาพักในประเทศไทยเป็นเวลา 2 - 3 วัน หรืออาจยาวนานหลายเดือน ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมาก เจ้าของสถานบริการส่วนใหญ่เป็นชาวตะวันตก โดยมีภรรยาซึ่งเป็นชาวไทยทำหน้าที่ช่วยดูแลร้าน และดำเนินการจดทะเบียนตลอดจนสัญญาต่างๆ ให้ เจ้าของสถานบริการที่เป็นคนไทยมีอยู่บ้าง ส่วนใหญ่ภรรยาเจ้าของ หรือฝรั่งที่เป็นเจ้าของมักจะเป็นผู้ที่เคยอยู่ในแวดวงสถานบริการมาก่อน เจ้าของเองมักจะเป็นคนที่ชอบเที่ยวสถานบริการแบบนี้

ผศ.จากรุวรรณ กล่าวอีกว่า การจะทำงานบาร์ในชอยคาวบอยนั้น ไม่ใช่ใครจะเดินเข้ามาสมัครก็ได้ หากแต่จะอาศัยความเป็นเครือข่ายดีเพื่อนพ้องน้องพี่ในท้องถิ่นของตัวเองแนะนำกันมา โดยในบาร์แต่ละแห่งจะมาผู้จัดการร้าน ที่เราเรียกกันว่า มาม่าซัง ซึ่งต้องมีประสบการณ์ในการทำงานบาร์มานานเป็น 10 ปี ถึงจะขึ้นสู่อำนาจตำแหน่งมาม่าซังได้ และต้องรู้จักและสนิทกับเจ้าของร้านเขาถึงจะไว้ใจให้ช่วยดูแลร้านให้ โดยแบ่งเป็นหน้าที่ดังนี้ ผู้จัดการร้าน รองผู้จัดการร้าน พนักงานเดิน พนักงานเสิร์ฟ และล้างจาน พนักงานบาร์เหล้า การ์ดที่อยู่ด้านหน้า แม่บ้าน ทุกคนจะรู้หน้าที่ของตัวเอง กฎระเบียบของร้านที่ถือเป็นกฎเหล็กนั้นก็คือ ร้านเปิด 1 ทุ่ม ปิดตี 2 ใครมาไม่ทันตัดนาทีละ 2 บาท หรืออาจจะมากกว่านั้นในบางร้าน

ถึงตอนนี้ผ่านวันวาเลนไทน์มาแล้วไม่กี่วันเพิ่งจะมีเด็กใหม่เข้ามา อายุประมาณ 14 - 15 ปี ซึ่งพ่อแม่ของ

เด็กจะนำมาฝากกับมามาซึ่งเพราะเป็นคนพื้นเพเดียวกัน นำมาฝากที่ร้านเพราะพ่อแม่เด็กจะให้ เหตุผลกับมามาซึ่งว่าไหนๆ เด็กก็เสียตัวไปแล้วอยู่บ้านก็ไม่ได้ทำอะไร ให้มาทำงานแบบนี้ ยังได้เงิน กลับมา แต่หากมีผู้ประสงค์จะเข้ามาทำงานและเดินเข้ามาสมัครเองจะไม่มีใครรับ เพราะทางร้านไม่แน่ใจว่าจะอยู่ได้นานหรือไม่ บางคืนอยู่ร้านนั้น บางคืนไปอยู่อีกร้าน หรือถ้ามีบุคลิกลักษณะ ภายนอกที่มีรอยแผลเป็น รอยกรีด รอยสักตามตัว จะไม่ค่อยรับเข้าทำงาน เพราะสันนิษฐานว่าอาจ ตัดนาเสพติดหรือดูจากลักษณะนิสัยเมมาเหล่า อะอะก็ไม่มีใครรับ แต่ถ้าเด็กในร้านติดยา ส่วนใหญ่จะติด จากแขกชาวต่างประเทศที่ให้ลอง และหากเป็นพนักงานเก่า ทางร้านจะส่งไปบำบัดที่โรงพยาบาล ปทุมธานีโดยออกค่าใช้จ่ายให้

หน้าที่ของมามาซึ่งจะต้องอบรมพนักงาน โดยมีการประชุมทุกเดือนปัญหาที่พบส่วนใหญ่จะเป็นการ ลักขโมย และพฤติกรรมของเด็กที่ไม่เชื่อฟัง การลักขโมยเนื่องจากเด็กออกไปข้างนอกกับแขก แขกให้ เงินพิเศษมาและยังไม่ได้ส่งกลับบ้าน นอกจากนี้โทรศัพท์มือถือจะหายเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุที่ต้อง นอนพักรวมกัน ทำให้ไม่มีพื้นที่ในการรักษาสมบัติส่วนตัวได้มิดชิด การอบรมเด็กในร้าน มามาซึ่งจะ สอนเด็กให้รักตนเอง เพราะการทำงานลักษณะนี้ไม่ยั่งยืน ถ้าเก็บเงินทองได้มาก ก็แนะนำให้ไปเรียน ภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้แต่งงานกับฝรั่ง หรือสื่อสารกัน得多มากกว่านี้ และยังไม่แนะนำให้ไปสักตามตัว จะไม่เหมาะและไม่น่ายกย่อง ประเด็นสำคัญที่สอนกันอยู่บ่อยๆ คือการดูแลรักษาตัวเอง การออกไป ข้างนอกกับแขก ต้องระวังตัวให้มาก เพราะไม่รู้ว่ามีใครดีหรือไม่ดี หากเจอพวกวิตถารให้รีบหนีเอาชีวิต รอดออกมาก่อน หากต้องไปโรงแรมกับแขกไกลๆ ไม่มีใครไปช่วยดูแลได้ฉะนั้นต้องรู้จักระมัดระวังตัว การทำงานเป็นที่จึงเกิดขึ้น โดยทางร้านจะไม่รับคนไทย ไม่รับชาวอาหรับ (แขก) เพราะกลัวตัวเอง จะไปรบกวนแขกคนอื่น ส่วนนักท่องเที่ยวที่เมาก็จะไม่อนุญาตให้เข้าข้างในร้าน ในช่วงที่ยังไม่เด็กมาก หรือหัวหน้าพนักงานเดินจะยังใส่เสื้อผ้า แต่ประมาณ 21.30 น.เป็นต้นไป พนักงานเดินจะถอดเสื้อและ ไม่สวมอะไรเลย จะสวมเพียงรองเท้าบูทสั้นสูงเท่านั้น เดินให้ดูเป็นศิลปะ การดูแขกเข้าร้านจึงมี ความสำคัญมาก นอกจากนี้ชาวตะวันตกที่เป็นผู้ใหญ่จะชอบสาวใหญ่ในวัย 35 - 50 ส่วนเด็กวัยรุ่น ชาวตะวันตกจะไม่นิยมเพราะเขามองว่าเหมือนลูก แต่หากเป็นแขกชาวตะวันตกที่ยังไม่มี ครอบครัวก็อาจจะใช้บริการสาววัยรุ่นบ้าง ซึ่งบางคนยังอยู่ในวัยเรียนและบางคนก็ยังเรียนอยู่ใน ระดับมหาวิทยาลัย เท่าที่ได้คุยบางคนส่งตัวเองเรียนและถ้าเรียนจบก็จะไม่เข้าสู่อาชีพนี้อีก แต่บาง คนเป็นพนักงานของร้านและชาวต่างประเทศซื้อไปเป็นภรรยา ซึ่งเขาจะเรียกกันว่าไปเป็นมาตาม ซึ่ง ต้องซื้อตัวกับทางร้านและอาจจะไปอยู่กับชาวต่างชาติประมาณ 3 - 4 ปี สุดท้ายก็อยู่กันไม่ได้ บางคน ก็ต้องกลับมาทำงานรับแขกเหมือนเดิมแม้อายุจะมากขึ้นก็ตาม

“งานวิจัยชิ้นนี้อะยากทำให้คนส่วนใหญ่มองเห็นความเป็นคนของผู้หญิงที่ทำงานในยามค่ำคืน เมื่อไหร่ที่เรา รู้จักรักตัวเอง เราก็ควรจะเข้าใจและรักคนอื่นได้ด้วย ไม่ว่าจะเขาจะทำงานชนิดไหน หรือมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร นอกเหนือจากการเรียนรู้ชีวิตและทำความเข้าใจพวกเขาแล้ว จะทำให้เห็นว่าโลกมันกว้างกว่าที่เราเป็นอยู่มาก นอกจากโลกในมหาวิทยาลัยแล้วยังมีโลกของผู้อื่นที่อยู่รายล้อมรอบมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังอยากให้นำแนวทางการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยได้ลงไปสู่ผู้หญิงกลุ่มนี้ด้วย เพราะพื้นที่ชอยควาบอยก็อยู่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัย หากเราให้บริการวิชาการแก่ผู้หญิงกลุ่มนี้ในเรื่องการเก็บออมเงิน การฝึกภาษาอังกฤษ ให้ความรู้ทักษะชีวิต การรู้เท่าทันการป้องกันตัวเอง จะทำให้เขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แม้เขาจะเป็นเพียงผู้หญิงหาเงินแต่ในอีกสถานะหนึ่งเขาเป็นแม่ เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นลูก งานวิจัยอยากจะทำเปิดมุมมองและเข้าใจผู้หญิงกลุ่มนี้ อย่าไปติดกรอบเดิมๆ ว่าผู้หญิงกลุ่มนี้ไม่ดี ทำไมไม่ทำงานที่ดีกว่านี้ หากเขาเลือกได้ และเขามีโอกาส เชื่อว่าเขาคงจะไม่เลือกมาอยู่จุดนี้ ผู้หญิงที่ทำงานในชอยควาบอยที่มีสถานภาพเป็นแม่ส่วนใหญ่จะส่งลูกเรียนแทบทุกคน และลูกก็จะเรียนในระดับอุดมศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยปิด เพียงเพราะเขาอยากเห็นชีวิตของลูกดีกว่าและมีโอกาสที่ดีกว่าตัวเองด้วย”